

Společné prohlášení - Ukrajina: Čtyři hlavy států, čtyři humanitární problémy

Organizace poskytující humanitární pomoc na východní Ukrajině apelují na členy Normandské čtyřky, aby se při nadcházejícím jednání postavili za lidskost

Jakožto humanitární organizace, které poskytují pomoc lidem zasaženým konfliktem na východní Ukrajině, oceňujeme snahu Ukrajiny, Francie, Německa a Ruské federace dodržet svůj obnovený závazek jednat o ukončení konfliktu v oblasti. Tento pozitivní krok přináší naději pro 3,5 milionů lidí, kteří v oblasti potřebují humanitární pomoc. Samotný fakt, že se země tzv. Normandské čtyřky shodly na společném setkání, jehož cílem by mělo být jednání o společném postupu směrem k řešení konfliktu na východní Ukrajině, chápeme jako pozitivní znamení.

Téměř šest let trvajícím válečným konfliktem si vyžádal životy více než 3 300 civilních obyvatel a má obrovský dopad na schopnost lidí se vyrovnat se stále se zhoršující sociální a ekonomickou situací na území pod kontrolou ukrajinské vlády i mimo něj. Zhruba 5,2 milionů lidí je stále ještě nějakým způsobem konfliktem zasaženo, ať už jde o samotné boje nebo o způsobené odloučení a spojenými administrativními problémy.

Život, důstojnost a blaho lidí na obou stranách kontaktní linie jsou naším společným zájmem. Proto apelujeme na strany Normandské čtyřky, aby do programu svých jednání zahrnuly následující čtyři body:

1. Trvalé ukončení nepřátelských akcí

Neustávající boje si nadále žádají lidské životy, mrzačí obyvatele, poškozují ekonomiku, ničí síť mezilidských vztahů a brání hospodářské obnově. Všechny tyto skutečnosti ukazují na to, že nejdůležitějším výsledkem nadcházejících jednání by mělo být okamžité ukončení nepřátelských akcí a potvrzení příměří. Čím déle boje potrvají, tím větší psychická trauma lidé v oblasti utrpí, protože dochází ke ztrátám na lidských životech a vyčerpává se psychická i finanční schopnost civilních obyvatel se se situací vyrovnat.

→ *Nepřátelské akce musí okamžitě skončit a je nutné uzavřít příměří.*

2. Ochrana civilního obyvatelstva a infrastruktury

Během ozbrojeného konfliktu nesmí být terčem útoku civilní obyvatelstvo, civilní objekty ani nezbytná civilní infrastruktura. Mezinárodní humanitární právo zavazuje strany konfliktu, aby podnikly veškerá možná bezpečnostní opatření, jejichž cílem bude zabránit a za všech okolností minimalizovat způsobené ztráty na životech civilistů a zranění a škody způsobené na civilních objektech.

Jinými slovy, rezidenční oblasti se nesmějí stát terčem útoku ani plnit funkci štítů. Stejně tak nelze útočit na civilní infrastrukturu, která zajišťuje dodávky vody, elektřiny a plynu. Tato infrastruktura nesmí být ani nijak ohrožena nebo zničena následkem působení vojenských sil v její blízkosti.

V rozsahu pěti kilometrů v oblasti kontaktní linie však [bylo během krize poničeno až 66% zdravotnických zařízení; 48% z nich stále čeká na opravu. Dále pak 34% služeb poskytujících základní péči v blízkosti kontaktní linie trpí výpadky elektrického proudu a chybí jim záložní generátor a 22% těchto zařízení se musí také vypořádat s narušením dodávek vody.](#)

Od roku 2016 došlo v oblastech zasažených konfliktem k poničení systému dodávek vody více než 350x. Jestliže je vodovodní síť vážně poničena nebo utrpí následkem dlouhodobého zanedbání údržby, více než čtyři miliony lidí ztratí přístup k pitné vodě. Mnoho lidí by v takovém případě také nemohlo vytápět své domovy. Teploty přitom v zimě klesají pod nulu. V zasažené oblasti zažívá přerušování dodávek vody denně nebo týdně téměř třetina obyvatel.

Dalším závažným problémem je skutečnost, že Ukrajina je v současné době jednou z nejzaminovanějších zemí na světě. Min v půdě zde stále přibývá a Ukrajina za poslední čtyři roky hlásí nejvíce incidentů spojených s najetím vozidla na minu na světě. Incidentsy spojené s minami a nevybuchlými zbytky munice jsou také nejčastějšími příčinami dětských obětí. Přítomnost min a nevybuchlých zbytků munice způsobuje smrt a těžká zranění, nemluvě o dopadu na přístup k nezbytným službám a zdrojům obživy (například k zemědělské půdě) pro civilní obyvatelstvo.

- *Vytvoření bezpečných zón v okolí klíčové vodní infrastruktury je zásadní pro zajištění základního práva lidí na přístup ke kvalitní pitné vodě;*
- *Nemocnice a další zdravotnická zařízení musí být za všech okolností respektovány a chráněny. Zdravotnická zařízení se nesmějí stát terčem útoku a přístup k nim nesmí být omezován;*
- *Měla by být zajištěna náprava ztráty přístupu, poškození a zničení obydlí, zemědělských ploch nebo jiných nemovitostí. Tato náprava by měla proběhnout formou znovunavrácení a potvrzení zákonných práv obyvatel na vlastnictví a držbu jejich nemovitostí a na obnovu bezpečného přístupu do nich. V případě, že navrácení do původního stavu není možné, lidem by mělo být poskytnuto spravedlivé a odpovídající odškodné;*
- *Je třeba více prostředků na zajištění odminování a odstranění nevybuchlých zbytků munice, a to zvláště v okolí obydlených oblastí. Bez těchto prostředků bude odstraňování min trvat celá desetiletí, během nichž budou civilisté nadále vystaveni spojeným rizikům.*

3. Lepší přístup k humanitární pomoci na obou stranách kontaktní linie

Humanitární pomoc je často jediná naděje pro lidi, kteří se ocitnou uprostřed válečného konfliktu.

Na území, která nejsou pod kontrolou ukrajinské vlády lidé žijí ve stále rostoucí izolaci a dostat se k základním službám pro ně znamená velký problém. Velká část populace v produktivním věku odtud odešla, avšak jedna třetina ze sta tisíců lidí, kteří na tomto území zůstali, jsou senioři. I přes značné humanitární potřeby na místě, je možnost dodávek humanitární pomoci do těchto oblastí velmi omezená.

Na té straně kontaktní linie, která je pod kontrolou ukrajinské vlády, zůstává, i přes mírný pokrok, komplexní regulační prostředí v oblasti humanitární pomoci stále nedostatečně rozvinuté. To způsobuje provozní i finanční obtíže humanitárním organizacím a snižuje jejich schopnost poskytnout tuto pomoc těm, kteří ji potřebují.

- *Je třeba zajistit lepší přístup humanitární pomoci do oblastí, které nejsou pod kontrolou ukrajinské vlády, a to z hlediska kvantity i kvality;*
- *Je nutné bez odkladu přijmout potřebné předpisy usnadňující poskytování humanitární pomoci.*

4. Ochrana a zajištění bezpečnosti a důstojnosti lidí, kteří překračují frontovou linii, aby se dostali k základním službám

Lidé, kteří spolu kdysi žili nebo se mohli v rámci celého Donbasu navštěvovat, jsou nyní od sebe již téměř šest let odloučeni 427 kilometrů dlouhou frontovou linií. Členové rodin od sebe byli odtrženi, obchod a podnikání byly narušeny a přístup k službám se značně omezil. Přesto však více než jeden milion přechodů přes kontaktní linii každý měsíc jasně ukazuje, že osobní i pracovní vazby zůstávají silné a nutné. Lidé kontaktní linii přecházejí, aby si vyzvedli důchod, zkontrolovali své nemovitosti, dostali se ke svým dokumentům, ke zdravotnickým službám nebo navštívili své blízké. Tyto cesty jsou velmi drahé a časově náročné. Nedávná oprava hraničních přechodů má velký význam – naznačuje totiž, že se této problematice

věnuje větší pozornost a situace se nepatrně zlepšila. Počet přechodů je však i nadále nedostatečný, obzvláště v Luhanské oblasti, kde je pouze jeden přechod pro pěší (vozidlům přejezd není povolen). Fronty lidí čekajících na přechod jsou velmi dlouhé a střediska služeb na území kontrolovaných vládou nejsou schopna zvládnout nápor stále většího počtu lidí. Jen během první poloviny roku 2019 zemřelo při přechodu frontové linie 34 lidí.

→ *Je naprosto nezbytné zřídit další přechody mezi územím pod kontrolou ukrajinské vlády a územími, která pod její kontrolou nejsou.*

Nepřátelské akce a politická situace, která se ocitla na mrtvém bodě, mají obrovský dopad na civilní obyvatelstvo na východní Ukrajině. Bezpečí a důstojnost těchto lidí je třeba chránit dle zásad mezinárodního humanitárního práva. Jakékoli zlepšení v této oblasti by pomohlo zmírnit současnou humanitární situaci a přispělo by k obnovení důvěry mezi jednotlivými stranami konfliktu.

Jednání Normandské čtyřky, ke kterým dojde 9. prosince, by rozhodně měla zařadit problematiku civilních obyvatel mezi hlavní body svého programu. Jestliže se tak stane, výsledkem může být pozitivní změna pro miliony lidí, kteří jsou konfliktem stále zasaženi.

Podepsané organizace:

Danish Refugee Council-Danish Demining Group
Médicos del Mundo/ / Ärzte der Welt
Norwegian Refugee Council
Člověk v tísni
Première Urgence National
Right to Protection
Terre des Hommes
Triangle Génération Humanaire